

af politiske Modstandere i Fængslerne, saa naar en eller anden springer frem med en Bombe og risikerer sit Liv for at faa sendt et Varsko frem til dem, som intet gjør for at hindre det, saa maa vi ikke dømme denne Mand. Tænker vi paa Rusland, og paa de store Uroligheder der, maa vi ikke dømme, — ti vi ved ikke, hvor stor Nøden og Fortvivlelsen er, hvor elendigt der er paa alle Omraader. Men lad os bestandig holde fast paa, at det er Krigsmoralens Skyld og, saa langt vi rækker, aldrig selv være med paa at ud-drive Belsebub ved Belsebub.

Det er derfor, jeg vil have Kvinden med i Politik som i alt andet. Her er Jordskælv paa Jordskælv, her er fuldt af Hidsighed og Had. Vi trænger til en ny Magt, vi trænger til den milde Magt, som har lært sig Taalmod i Modgang og ofte i Undertrykkelse; den Magt, som har lært os at elske i Barnekamret, ved Sygesengen; den Magt, som kan holde Idealet fast, som Kvinden har holdt det i sin Svaghed, og har lært at tilgive, som hun kan tilgive, — vi trænger til hendes Taalmod, Barmhertighed og til hendes Klarsyn og Renhed i Følelsen.

Jeg forstaar ikke, at der er Mænd, som ikke vil have Hjælp, ikke ser sig om efter Hjælpen hos Kvinden. Det kommer vist af, at de har vænnet sig til at se falskt paa Kvinden, nemlig saaledes som Krigsmoralen bruger hende. De ser for lavt paa hende. Det er hende, som nu trænges, det er Fredsmoralen, som skal flytte ind i vort Liv med hende. Saadan staar det for mig, og for at minde om dette, er det, jeg har villet tale til Jer her i Dag.

I har nylig holdt et Valg i Danmark og I har set paa det — for at bruge et mildt Udtryk — ikke med Glæde. I har set hæderlige Mennesker fra begge Parter staa og underkende hverandre, omdigte og bagtale hverandre og gøre Nar af hverandre i timevis, og saa en hel Hoben, der har klappet og leet. Vælgerne lader begge Parter mødes og hidser dem paa hinanden som Kamphaner, medens de selv staar og morer sig.

I andre Lande har de forladt denne Fremgangsmaade.

Jeg vil nu bede om, at Kvinderne kan komme imellem og faa dette Skuespil endt. Lad hvert Parti holde Møde for sig! Hvis Kvinderne deltog i disse Møder, kom dette af sig selv, og Møderne forløb sømmeligere. Kvinden bringer noget med, som hedder milde Sæder. Der er mange,

som mener, at det er det samme som vege Sæder. Nej, det er netop under de milde Sæder, at Kræfterne kan komme helt til Udfoldelse. De milde Sæder kræver agtbar Optræden, da kan det Rette faa Ørenlyd. Da først er Politiken bleven den opdragende Magt, som den skulde være.

I vil maaske mindes, at jeg har kaldt Politik: den højeste Form for Næstekærlighed. Jeg kan henvise til „Tora Parsberg“, naar jeg siger, at under denne Omsorg for andre er Politikerne selv blevet nok saa ukærlige. Men kommer Kvinden med, vil hun virke godt paa Mændene.

Men jeg dølger ikke, at saa maa Kvinden selv, den store Mængde af dem, blive andre end de nu er. Nu savner hun meget for at kunne komme helt med. Det gjorde Mændene ogsaa i sin Tid, da de fik Stemmeret. Med Ansaret vokser vi.

Men selv som det nu er, vil hendes Deltagelse hjælpe paa meget.

Efter at være gaaet ned af Talerstolen, kom Bjørnson atter frem. Han sagde:

Jeg har glemt noget, som jeg har at sige. Det er angaaende Lovgivningen, som nu i saa meget forfordeler Kvinden. En agtbar Kvinde har bedt mig at fortælle hendes Historie: Hun var 18 Aar gammel og forelsket i en Mand, som syntes hende kæk og attraktiv. Andre advarede hende; men hun ænsede det ikke. De blev gifte og hun fik tre Børn. Det gik daarligt med Mandens Forretning, og saa vilde han skyde hende fra sig. Han foreslog Skilsmisse, men hun vægrede sig for Børnenes Skyld. Saa afsatte han hende i Huset — hun fik ikke Lov at ordne noget.

Der var ingen Lov som kunde hindre ham i at gøre det.

Fremdeles holdt hun fast for Børnenes Skyld. Da tog han Børnene fra hende og satte dem ud hos andre.

Der var ingen Lov, som kunde hindre ham i det.

Saa gav hun sig; mod at hun fik beholde det yngste Barn hos sig, indvilgede hun i Skilsmisse. Kort efter gik han Fallit, og da sendte han ogsaa de to andre Børn til hende. Nu er han gift med en Kone, som har Penge, og nu er hans Forretning paa Fode igen. Det mere hører ikke hid. Men jeg haaber, Kvinden snart maa komme til, saa Lovene kan blive retfærdigere.